

[Axel Møller.]

Aar. Dér kan ærede Medlemmer, som maatte ønske nærmere Underretning om denne meget vigtige og betydningsfulde Traktat, faa en letlæselig, klar og præcis Oversigt over den.

Jeg vil gerne fremhæve, at Kærnepunktet i Kellogg-Traktaten er Artikel I i Slutningen, den ene Linie, som siger, at Medlemmerne giver i deres indbyrdes Forhold Afkald paa Krigen som et Redskab for national Politik. Denne ene Linie er Kærnepunktet i Traktaten. Det foregaaende Stykke i Artikel I er en almindelig moralsk Fordømmelse af Krigen paa Linie med den Resolution mod Krigen, som Folkeforbundet i Fjor vedtog, og som det ærede Medlem Hr. Holger Andersen har citeret.

Artikel II, som det ærede Medlem Hr. Borgbjerg særlig glædede sig ved, men maaske noget har misforstaaet — hvis det ærede Medlem har ment, at den indeholdt en Forpligtelse til obligatorisk Voldgift, er det ganske forkert —, siger kun det rent negative, at man ikke maa tage sin Tilflugt til andet end de fredelige Midler, der dér opregnes. Der siges med andre Ord i det væsentlige kun det samme, som allerede er sagt i Artikel I.

Og endelig med Hensyn til Indledningen kan den jo danne et vigtigt Bidrag til Forstaaelse af Kellogg-Traktaten. Jeg er ganske enig med den højtærede Udenrigsminister i, at baade Notevekslingen og Traktatens Indledning danner vigtige Bidrag til Forstaaelse af denne Traktat, som jo ikke er saa klar og koncis, som den højtærede Udenrigsminister udtalte i Landstinget. Det er den ingenlunde, og naar dens Indhold skal sammenholdes med alt det, som er gaaet forud, og alle disse Forbehold, er den jo alt andet end klar og koncis. Den vil paa den almindelige Læser gøre Indtryk af at være mere, end den virkelig er, og ved nærmere Bekendtskab vil den skrumpe betydeligt ind paa Grund af de Forbehold, som det ærede Medlem Hr. Holger Andersen har gjort Rede for.

Maa jeg i samme Sammenhæng sige, at det glæder mig at høre den højtærede Udenrigsminister udtale sin Forstaaelse af Udtrykket Krig som et Redskab for national Politik. Hvis jeg ikke har hørt forkert, sagde den højtærede Minister, at han forstod dette saaledes, at det, der blev forbudt, var Angrebskrig til Fremme af egne Interesser — deri er jeg ganske enig med ham — i Modsætning ikke bare til Forsvarskrig, men ogsaa til anden Krig til Fremme af internationale Interesser f. Eks. gennem

Folkeforbundet. Saadanne Krige har man ikke villet ramme; det er det, der ligger i Udtrykket „Krig som et Redskab for national Politik.“ Det ærede Medlem Hr. Holger Andersen har Ret i, at uden nærmere Forklaring er dette Udtryk ret vagt og taaget.

Maa jeg have Lov til ganske kort at resumere Betydningen af Kellogg-Traktaten fra et folkeretligt Synspunkt. For det første er Forsvarskrig, som det er fremhævet, ikke forbudt; det anses som en Selvfølge. Men saa kommer det vanskelige Spørgsmaal: hvad er da Forsvarskrig? Kan man altid sige, at den, der først erklærer Krigen, er Angriber? Det kan man ikke. Lad mig nævne et oplysende Eksempel: Boerkrigen, som ærede Medlemmer husker, mellem de smaa Boerrepublikker og Englænderne. Dér var det Boerne, der erklærede Krig, idet de udstedte et Ultimatum, en betinget Krigserklæring til England. Dog er sikkert intet Menneske udenfor England i Tvivl om, at det var ikke Boerrepublikkerne, der angreb England, men Englænderne, der stod som Angriberne, saa det blot formelle Kendetegn, hvem der erklærer Krigen, er ikke i og for sig afgørende.

Heller ikke, hvem der løser det første Skud, lige saa lidt som det, naar man møder en Bølle paa en Vej, er absolut afgørende, hvem der slaar først. Det kan være, at den fredelige Mand, der staar i Begreb med at blive overfaldet, slaar det første Slag, og at dog enhver upartisk Domstol vil erklære, at han har handlet i Nødvæge.

Det er altsaa slet ikke saa let at trække en skarp Grænse mellem Angriber og Forsvarer. Jeg er fuldkommen enig med det ærede Medlem Hr. Holger Andersen i, at Genèveprotokollen af 1924, som jeg beklager ikke blev ratificeret, havde en meget god Definition af, hvem der er Angriber; idet den bestemte Angriberen som den af de stridende Parter, som siger: Nej, jeg vil ikke lade min Sag henvise til Voldgift. Den viser derved en daarlig Samvittighed og stempler sig selv som Angriber.

Desværre blev dette Kriterium ikke slaaet fast. Hvad er nu slaaet fast? Intet eller, vil jeg næsten sige: endnu værre end intet. Thi hvad siger Mr. Kellogg i sin Note af 23. Juni 1928? Idet han erkender, at Forsvarskrig selvfølgelig er tilladt, siger han, at enhver suveræn Stat er alene beføjet til at afgøre, naar Forholdene kræver, at den tager sin Tilflugt til Krig i Forsvarsojemed.

Dér maa jeg ærlig talt sige, at jeg haaber ikke, at denne Udtalelse i Notevekslingen skal faa afgørende Betydning